

Summarisk propedeutikk

Jonathan Gleadle

History and examination at a glance

208 s, tab, ill. Oxford: Blackwell Science, 2003.

Pris GBP 16

ISBN 0-632-05966-4

Opptak av sykehistorie og klinisk undersøkelse er essensielle ferdigheter for den gode lege. Til tross for økende tilgang til moderne metodikk innen bildedanning og klinisk kjemi er dette tradisjonsfylte

håndverk fremdeles sentralt. Gjennom samtale med og undersøkelse av pasienten etableres forholdet mellom pasient og lege, og man danner seg et grunnlag for å planlegge en fornuftig og målrettet utredning. Når diagnostikken er vanskelig og røntgenbilder, ultralydundersøkelse eller blodprøver ikke gir klare svar, er det et godt råd å gå tilbake til sykesengen. Den erfarne kliniker vet at løsningen ofte ligger gjemt i anamnesen og/eller undersøkelsen.

For å lære godt klinisk arbeid er nok noen timer sammen med en dyktig kliniker mer verdt for studenten enn en dag på lese-salen. Men man kan selvfølgelig også ha nytte av å lese lærebøker om emnet, særlig for å lære seg definisjoner og systematikk. Den aktuelle boken er en av flere på markedet, den er en av mange i serien «At a glance». Dette innebærer at forfatteren presenterer de essensielle poenger på en kortfattet og summarisk måte ledsaget av tabeller og diagrammer. Det gjøres i fire deler: anamneseopptaket, undersøkelse av organsystemer (f.eks. hjerte, lunger, hud) undersøkelse ved ulike symptomkomplekser (f.eks. dyspné, slapphet, svimmelhet) og til slutt undersøkelse av vanlige tilstander (f.eks. astma bronchiale, hjerne-slag, hjerteinfarkt). Resultatet er en komplett og systematisk fremstilling, men der er mange gjentakelser og i siste del en for undertegnede ulogisk tilnærming av typen: Hvis diagnosen er hjerteinfarkt, hvilke anamnesticke og kliniske poenger er det da viktig å få med seg? Figurene er gode oppsummeringer av det essensielle, men fargebilder savnes.

Anamneseopptak og klinisk undersøkelse må nødvendigvis være målrettet, men alltid ydmyk i forhold til at tentativ diagnose må kunne revideres. En pedagogisk tilnærming preget av en åpen observasjonell holdning hvor funn gis alternative tolkinger og konklusjoner trekkes trinnvis, ville derfor være å foretrekke. Denne boken kan ikke sies å leve opp til dette.

Christian Hall

Institutt for indremedisinsk forskning
Rikshospitalet

Praktbok om hypospadi

Ahmed T. Hadidi, Amir F. Azmy, red.

Hypospadias surgery

375 s, fig, ill. Heidelberg: Springer, 2004.

Pris GBP 154

ISBN 3-540-43041-5

Målgruppen er i første rekke leger som behandler den medfødte misdannelsen hypospadi. I Norge dreier det seg om spesialister i barnekirurgi, plastikkirurgi og urologi. Forfatterens intensjon er å gi interesserte kirurger mulighet til å utvikle visjon, filosofi og talent.

Det er en usedvanlig delikat bok, med topp kvalitet når det gjelder innbinding og layout, ikke minst har den fremragende illustrasjoner og fotografier. I tillegg til å være en grundig lærebok vil den derfor kunne fungere utmerket som operasjonsatlas.

Dette er en bok som er fremkommet i et samarbeid mellom 46 eksperter fra 12 land på fem kontinenter. Ulempen ved bruk av så mange forfattere er at det lett blir gjentakelser, men redaktørene har med få unntak vært dyktige til å plassere de forskjellige bidrag i riktige seksjoner. De har også i høy grad preget fremstillingen med egne kapitler og oppsummeringer.

I bokens historiske oversikt er det interessant å se at egennavn knyttet til operasjonsmetoder ikke nødvendigvis betyr at vedkommende var den første som utviklet metoden. Mange behandlingsprinsipper som fortsatt er aktuelle, var allerede beskrevet på 1800-tallet. Det gjelder også Denis Brownes metode, som ble benyttet i modifisert form i et norsk pasientmateriale, publisert i 1975.

Faglig sett er innholdet meget bra, med grundig gjennomgang av generelle prinsipper, beskrivelse av fordeler og ulemper ved forskjellige operasjonsmetoder og behandling av vanlige og uvanlige komplikasjoner. Det gis verdifulle råd om suturvalg, bandasjering, kateterbruk og postoperativ behandling. Langtidsresultater inkluderer psykologiske problemer omtales. Det er lagt vekt på å gjennomgå nyvinninger som har bedret det kosmetiske resultat og redusert komplikasjonsfrekvensen betydelig i løpet av de siste 20 år. Til slutt nevnes mulige fremtidige teknikker og videre forskning innen hypospadi-behandling. Boken er oppdatert med referanser frem til 2003!

Dette er en fremragende bok skrevet av ledende eksperter på behandling av hypospadi. Den bør være tilgjengelig for alle kirurger som behandler pasienter med denne misdannelsen.

Karl Olav Viddal

Barnekirurgisk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Omfattende, ujevnt og uferdig om samfunnsmedisin

Øivind Larsen, Anne Alvik, Kristian Hagestad, Magne Nylenna, red.

Helse for de mange

Samfunnsmedisin i Norge. 688 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2003. Pris NOK 625

ISBN 82-05-31114-5

Målgruppen er primært legestudenter og leger som vil utdanne seg videre i samfunnsmedisin. Det er lagt gjennomgående vekt på samfunnsmedisinske tenkemåte og på å fortelle hvor den beste tilgjengelige

faktakunnskap er å finne. De 56 artiklene om ulike emner er skrevet av ulike forfattere, de fleste kjente navn i norsk samfunnsmedisin. Til slutt i hver artikkel er det en faktadel som på en uensartet måte er brukt til begrepsdefinisjoner, sentral og nyttig faktapresentasjon, referanser og aktuelle nettstedet.

Boken er forsynt med et knippe gode historiske svart-hvitt-bilder som illustrerer samfunnsmedisinske problemstillinger, plasseringen virker imidlertid tilfeldig i forhold til teksten.

Norsk samfunnsmedisin sliter med å «finne seg sjøl» og tilbyr ikke i dag de tjenestene samfunnet har et betydelig behov for. En god innføringsbok hadde vært et viktig bidrag for å bedre på dette forholdet, men den foreliggende boken er etter min mening ikke egnet til dette formålet. Til tross for sitt store omfang og mange gode artikler, tegner den ikke et tilstrekkelig klart bilde av samfunnsmedisinens faglige innhold, ulike yrkesroller, problemstillinger og ferdighetsmessige krav.

Mange av artiklene fremstår som generell medisinsk og helsetjenestemessig allmennutdanning, like relevant for allmennpraktikere og mange andre leger i klinisk virksomhet som for samfunnsmedisinere. Selv der mange av artiklene har egne avsnitt om hva som er samfunnsmedisinens oppgaver, fremstår svarene for meg uklare.

Jeg har videre vansker med å se noe klart mønster i rekkefølgen av artiklene. For eksempel er det rart at en artikkel om helsevesenet i Norge kommer nesten sist.

Den store positive beholdningen er de mange gode artiklene – selv om de ofte er mer medisinsk allmenndannende enn samfunnsmedisinske. Norsk samfunnsmedisin savner fortsatt en god innføringsbok, og noen bør ta den utfordringen.

Petter Øgar

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane